

Politik Bilim

Teknoloji Geliştirme Bölgelerimizde Hâl ve Gidiş (2)

Aykut Göker

<http://www.inovasyon.org>; hagoker@ttmail.com

Teknoloji geliştirme bölgelerinde yer alan firmaların sektörel dağılımlarını öğrenmek için, taramamıza, en çok bölgesi olan Ankara'dan başlayalım. Buradaki altı bölgeden dördü faaliyete geçmiş durumda. Bunlardan, 26.06.2001 tarih ve 4691 Sayılı Kanun'un Geçici 1. Maddesi uyarınca 'bölge' olarak kabûl ve ilân edilmiş olan **ODTÜ-Teknokent**, Türkiye'nin bu statüyü kazanan ilk iki yerleşkesinden biri (diğeri TÜBİTAK-MAM Teknoparkı). Bugün 230 firma sayısı (24.07.2008) bünyesinde en çok firma barındıran bölge konumunda.

ODTÜ-Teknokent'teki 230 firmadan **%54,4**'ü faaliyet alanlarını "yazılım geliştirme / bilgi işlem hizmetleri / bilişim" gibi sözcüklerle tanımlamış. Ağırlıklı faaliyet konuları '**yazılım**' olduğu için, burada kısaca '**yazılım firmaları**' olarak anılacak olan bu firmaların içinde askerî amaçlar için hizmet verenler azımsanmayacak bir oranda.

İkinci sırayı **%20** oranıyla **elektronik** ('elektronik enstrümantasyon' ve 'optoelektronik' dâhil)-**elektromekanik** sanayi dallarındaki firmalar alıyor. Bunların önemli bir bölümü kendi faaliyet konularında yazılım geliştirme yeteneğine de sahipler. Bu firmaların içinde de **askerî amaçlarla** elektronik cihaz tasarım ve üretimi yapanlar azımsanmayacak bir oranda. Askerî amaçlara hizmet eden yazılım ve elektronik firmaları dışında, kendilerini doğrudan '**savunma sanayii**' ya da '**havacılık ve uzay sanayii**' içinde tanımlayan firmaların oranıysa **%3**.

Belli ölçülerde iç içe geçmiş bu üç ana grubu, **yaşam bilim ve teknolojileri** ortak tabanında toplayabileceğimiz iki grup firma izliyor: Bunlardan, tıbbî cihaz (çoğu **elektronik** esaslı) tasarım ve üretimiyle uğraşanların oranı **%2,1**; biyoteknoloji, nano-biyoteknoloji ve ilaç üretimi alanlarında faaliyet gösterenlerin oranı **%3,5**. Kalanların dağılımıysa şöyle: Makina tasarım ve üretimi (sınaî sistem geliştirme ve entegrasyonu ile otomotiv dâhil) **%5,2**; mühendislik - danışmanlık hizmetleri **%3,5**; malzeme (tıbbî malzeme dâhil) **%1,7**; çevre, çevre sağlığı vb. **%1,7**; diğ. **%4,3**.

Bilkent Üniversitesi merkezli Ankara Cyberpark'ta yerleşik 173 kuruluş (22.07.2008) arasında da ilk sırayı **%84** oranıyla yazılım firmaları alıyor. İkinci sırada, **%11** oranıyla yine elektronik (savunma elektroniği, tıbbî elektronik, telekomünikasyon ürünleri ağırlıklı) firmaları var. Kalanlar arasında bulunan üç **nanoteknoloji** firması (**%1,7**) kayda değer.

Hacettepe Üniversitesi merkezli Teknoloji Geliştirme Bölgesi'nde ilk iki sıra değişmiyor: Mevcut 98 firmadan (31.07.2008) **%61,2**'si yazılım; **%14,3**'ü elektronik (savunma elektroniği dâhil) firması... Üçüncü sırayı **%11,2** oranıyla **tıp teknolojileri / tıbbî cihaz** tasarım ve üretimi alıyor. Kalanlar içinde iki savunma sanayii ve bir de **nanoteknoloji** (ileri malzemeler alanında) firmasının bulunduğu not edelim.

Gazi Üniversitesi merkezli Teknopark'ta da sıra aynı. Mevcut 29 firmadan (31.07.2008) **%72,4**'ü yazılım, **%10,3**'ü elektronik (savunma elektroniği dâhil). Kalanlar içinde **tıp teknolojileri** üzerinde çalışan bir firmanın olduğuna işaret edelim.

Özetle, Ankara'daki dört bölgede de ağırlık yazılım firmalarında. Oran **%54,4**'le (ODTÜ) **%84** (Bilkent) arasında değişiyor. Ve yine hepsinde ikinci sırayı (çoğu yazılımla da uğraşan) elektronik firmaları alıyor. Oranları **%10,3**'le (Gazi) **%20** (ODTÜ) arasında değişiyor. İlk iki sıradaki firmaların faaliyet konuları ağırlıklı olarak **enformasyon** ve **telekomünikasyon teknolojilerine** dayanıyor. Dört bölgede de, büyük oranda yine aynı teknoloji tabanına

dayanan, askerî ve tıbbî amaçlı, dikkate değer açılımların olması (ilkinde ODTÜ, ikincisinde Hacettepe önde) Ankara'da savunma sanayiinin ve sağlık hizmetlerinin taşıdığı ağırlığa bağlanabilir. Peki, bu tür açılımlarda ve bölgelerin belirli uzmanlık alanlarına yönelmelerinde üniversiteler ne ölçüde belirleyicidir? Gelecek hafta diğer illere de göz attıktan sonra, bu konuya tekrar dönüp hep birlikte genel bir değerlendirme yaparız.

CBT. 22 Ağustos 2008